

Dlaczego trzeba obserwować krowy?

Autor: Joanna Soraja Tumanowicz

Data: 27 kwietnia 2020

Choć na co dzień widzimy nasze stado, nieraz można przeoczyć ważne symptomy zwiastujące chorobę albo ruję. Zobacz, jak ważne jest, aby nie zapominać o obserwowaniu zachowania krów.

Biorąc pod uwagę szacowany okres domestykacji bydła (ok. 7–8 tys. lat temu), mieliśmy sporo czasu na kształtowanie zachowania tego gatunku. Badanie reakcji zwierząt na bodźce zewnętrzne zamknęło się pod pojęciem behawioryzmu (z ang. *behaviour* – zachowanie). Chociaż występuje w dyskursie naukowym od początku XX wieku, to już w starożytności ludzie rozkładali „na czynniki pierwsze” zachowania zwierząt. Między innymi w IV wieku p.n.e. Arystoteles opisywał hierarchię społeczną w stadzie bydła. Od tak odległego momentu w historii nasza wiedza na ten temat została tylko wzbogacona.

Parę podstaw behawioru bydła

Obecnie znamy m>Parę podstaw behawioru bydła

y, które z nich są nabyte, a które odziedziczalne. Wiele form zachowania krów powstaje bowiem na drodze odruchów bezwarunkowych, na przykład połykanie, czy defekacja. Z kolei odruchy warunkowe są nabyte – jest to chociażby szukanie pokarmu czy zajmowanie odpowiednich miejsc w budynku inwentarskim. Cechy behawioralne należą przy tym do cech ilościowych, które kształtuje genotyp i środowisko. Zachowania krowy powstałe na drodze odruchu bezwarunkowego są natomiast odziedziczalne i powstają w procesie filogenezy. Dziedziczone cechy behawioralne krów to między innymi dominujące zachowania bydła (odziedziczalność $h^2 = 0,4$) oraz zachowania krów przy dojeniu ($h^2 = 0,5$). Inne zachowania lub ich intensywność uległy modyfikacji na drodze udomowienia. To telegraficzny skrót informacji naukowych, a jak to wygląda w praktyce? Dlaczego właściwie trzeba obserwować stado?

Obserwacja zachowania krów jest konieczna np. do ustalenia terminu inseminacji

fot. AdobeStock

Co nam mówią zachowania krów?

Znajomość typowego zachowania bydła i obserwacja stada jest prak>Co nam mówią zachowania krów?

e i hodowli. To też element zarządzania stadem. Nowoczesne systemy zarządzania stadem **precyzyjnie wskazują, kiedy krowa ma ruję lub kiedy zaczyna się poród**. Nie wszystkie symptomy zaczynają się bowiem od typowo fizjologicznych przesłanek, tylko zazwyczaj właśnie zmian w zachowaniu krów. Podobnie rzecz się ma w przypadku pojawienia się dowolnego schorzenia. Różne jednostki chorobowe może zwiastować osowiałość, apatia lub niespokojne zachowanie, zmniejszenie pobierania paszy, brak chęci do wstawania czy niereagowanie na poszczególne bodźce zewnętrzne.

Gdy zauważamy jakieś niepokojące nas zachowania krów, powinna włączać się u nas „czerwona lampka”, że coś może zwierzęciu dolegać. Zmiany zachowania krów mogą też wskazywać na niski poziom dobrostanu, na przykład niechęć do leżenia lub zbyt częste wstawanie i kładzenie się mogą świadczyć o niekomfortowym legowisku, nieodpowiednim do potrzebnego zwierzęciu odpoczynku, lub zbyt dużej liczbie zwierząt w grupie technologicznej względem wielkości grupy. Informacje te w prosty i przystępny sposób powinny być przekazywane hodowcy, aby mógł odpowiednio szybko zareagować.

Po co znać zachowania krów?

Warto zatem mieć na oku krowy poprzez obserwację całego stada i pojedynczych sztuk. Wiedza o tym, ile czasu poszczególne zwierzęta spędzają na chod>Po co znać zachowania krów?

oczynku jest bowiem formą monitoringu. Ponadto pod stałą kontrolą powinniśmy mieć kondycję krów określaną w 5-punktowej skali BCS. Sprawdzanie na przykład, jak krowa chodzi, czy nie ma opuchlizn kończyn, czy wymię i poszczególne strzyki nie są obrzmiałe lub zaczerwienione, powinno wejść nam w krew i stać się regularną, dobrą praktyką.

Lepiej mieć krowy na oku

Musimy przy tym pamiętać, że przeoczenie początkowych symptomów schorzenia może pogłębić problem i doprowadzić do strat w gospodarstwie. Takie choroby jak kulawizny, [mastitis](#), ketoza oraz kwasica to niewątpliwie kosztowne przypadłości krów mlecznych. Kulawe sztuki mają niższą

wydajność mleczną, zmniejszoną wydajność reprodukcyjną oraz zazwyczaj mniejsze pobranie paszy. To z kolei może doprowadzać do chorób metabolicznych i w rezultacie do przedwczesnego brakowania ze stada.

Aby nie przeoczyć zachowania krów...

Przyznać jednak trzeba, że w rolnictwie stale brakuje czasu, a gospodarstwo nastawione na produkcję mleka to praca przez 24 godziny na dobę, 365 dni w roku. Nie da się też „mieć na oku stada” codziennie przez cały>Aby nie przeoczyć zachowania krów...

ring zachowania krów. Są natomiast sposoby, aby mieć stado pod stałą kontrolą. Poznanie prawidłowego zachowania tych zwierząt pozwoliło wprowadzić na fermy rozmaite rozwiązania technologiczne, które usprawniają chów i hodowlę krów mlecznych. Oczywiście przy zachowaniu najwyższych standardów dobrostanu. Co ważne, wykorzystanie na co dzień nowoczesnych technologii w gospodarstwie pozwala w pełni wykorzystać potencjał zwierząt.

Responder Afimilk AfiCollar

fot. Afimilk

System do zarządzania stadem, czyli obserwacja zachowania krów całą dobę

Nie da się ukryć, że nowe technologie pomagają nadążyć za coraz szybszym tempem życia. Takim udogodnieniem jest system zarządzania stadem [A>System do zarządzania stadem, czyli obserwacja zachowania krów całą dobę](#)

[o korzystać zarówno na komputerze stacjonarnym, jak i na wszystkich urządzeniach mobilnych. Do tego ma łatwy i intuicyjny interfejs. Oprogramowanie gromadzi w chmurze dane dotyczące każdej krowy, grupy lub całego stada, sczytywane przez całą dobę poprzez urządzenia komplementarne:](#)

[pedometr Afimilk AfiAct II, responder AfiCollar oraz czytnik AfiAct II. Informacje są następnie analizowane przez program, raportowane i automatycznie przekazywane do hodowcy.](#)

Proste zarządzanie stadem

Ten system do zarządzania stadem przede wszystkim skupia się na wszystkich cechach użytkowych i funkcjonalnych krów, czyli rozrodzie, zdrowiu, produkcji mleka i jego parametrach. Przekazuje dane dotyczące między innymi zmian aktywności krów w celu wskazania idealnego momenty do inseminacji, zmian czasu spoczynku, przeżuwania oraz odłykania. AfiFarm 5.4 kontroluje też przebieg doju i całej laktacji oraz parametrów mleka, tj. białko, tłuszcz oraz laktoza, w połączeniu z mlekomiernikiem z certyfikatem ICAR – **Afimilk MPC**. Tym sposobem wiemy chociażby, kiedy poddać krowę inseminacji (ciche ruje nie stanowią wówczas problemu), mamy pod pełną kontrolą stan zdrowia wymienia, wiemy, kiedy przenieść krowę do innej grupy żywieniowej, ale też możemy zauważyć, czy rozwija się jakaś choroba.

Rozwiązania AfiMilk pomagają zarządzać rozrodem krów

fot. AdobeStock

System do zarządzania stadem w zasięgu ręki

Ponadto możemy przygotować się do ciężkiego wycielenia, gdyż na 3–4 godziny przed porodem wysyłany jest do nas odpowiedni alert – zarówno w postaci raportu w komputerze, jak i informacji wysłanej na telefon. Wiemy też, co dokładnie dzieje się z krowami, gdy nie mamy ich w zasięgu wzroku, na przykład gdy przebywają na pastwisku. Informacje o nagłych, nieprzewidzianych sytuacjach przekazywane są przez system na urządzenia mobilne lub e-mail.

Dzięki takim udogodnieniom, jak AfiFarm 5.4, pedometr AfiAct II i responder AfiCollar, oraz innym narzędziom do produkcji mleka AfiMilk możemy sprawnie zarządzać stadem poprzez zwiększenie celności podejmowanych decyzji i szybkie reagowanie na alarmowe sytuacje. Żadne zachowania krów nie umknie naszej uwadze. Wykorzystamy tym sposobem należycie potencjał krów

i zachowamy wysokie mierniki dobrostanu.

Źródła:

Litwińczuk Z., Szulca T. (red.) (2005). *Hodowla i użytkowanie bydła*. Warszawa: Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.

Mroczek J.R. (2007). Wybrane aspekty behawioru bydła. *Hodowla Bydła*, 11, 9–11.

Nowicki B., Zwolińska-Bartczak I. (1983). *Zachowanie się zwierząt gospodarskich*. Warszawa: Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.

Thompson A.J., Weary D.M., Bran J.A., Daros R.R., Hötzel M.J., Keyserling M.A.G. von (2019). Lameness and lying behavior in grazing dairy cows. *Journal of Dairy Science*, 102, nr 7, 6373–6382.

Tumanowicz J., Zachwieja A., Kruszynski W. (2009). Po co ten behavior? *Przegląd Hodowlany*, 77, nr 10, 22–25.

Czy artykuł był przydatny?

Kliknij na gwiazdkę, by zagłosować

-
-
-
-
-

Submit Rating

Ocena 5 / 5. Liczba głosów 12

Na razie brak głosów. Możesz być pierwszy!

{ "@context": "http://schema.org", "@type": "CreativeWorkSeries", "aggregateRating": { "@type":

"AggregateRating", "bestRating": "5", "ratingCount": "12", "ratingValue": "5" }, "image":
"https://www.agrofakt.pl/wp-content/uploads/2020/04/zachowania-krowy-wyrozniajace.jpg", "name":
"Dlaczego trzeba obserwować krowy?", "description": "Dlaczego trzeba obserwować krowy?"}